

Franz Mehring: ”Den permanenta revolutionen”¹

[Ur *Witnesses to Permanent Revolution*, Chicago: Haymarket Books 2011, s 459-463. Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Lyckligt lottade är de som har fått uppleva detta ärorika år, den ryska revolutionens år, som i historieböckerna kommer att vara lika epokgörande som den franska revolutionen 1789. Revolutionerna på 1800-talet var bara arvtagare till den franska revolutionen, förvisso rättmätiga arvtagare men också svagare – och det är sant även för den europeiska rörelsen 1848. Oavsett hur mäktig [1848 års revolution] var, och oavsett hur långt dess indirekta resultat sträckte sig, så spred den bara konsekvenserna av 1789 över den europeiska kontinenten, och dess vågor drog sig tillbaka inför den ryska gränsens murar.

Det som särskiljer den stora ryska revolutionen från den stora franska revolutionen är att den leds av det klassmedvetna proletariatet. Bastiljen stormades också av arbetarna från förorten St Antoine, och det var Berlins arbetare som segrade mot de preussiska gardena på barrikaderna den 18 mars 1848. Men dessa revolutioners hjältar var på samma gång dess offer. Dagen efter segern snodde borgarklassen belöningen från dem. Och det var därför de revolutioner som följde 1789 års mönster så småningom dog ut. Kontrarevolutionen hade det så lätt 1848 och 1849 på grund av att arbetarna hade tröttnat på att kratsa kastanjerna ur elden bara för att bli förrådade av de som åt upp dem, och på grund av att deras klassmedvetande inte var tillräckligt utvecklat för att de skulle hitta vägen mellan den feodala makten och borgarklassens förräderi.

Det som var den europeiska revolutionens svaghet 1848 är den ryska revolutionens styrka 1905. Dess drivkraft är ett proletariat som har förstått ”den permanenta revolutionen”² som *Neue Rheinische Zeitung** tidigare talade om, men för döva öron. Trots att deras blod flyter i strida strömmar under de tsaristiska bödlarnas gevär och sablar, vidhåller de ryska arbetarna ihärdigt sina krav, och med den politiska masstrejkens kraftfulla vapen har de skakat den tsaristiska makten i dess grundvalar. I tsarens senaste manifest abdikerar den asiatiska despotismen för gott. Genom att utlova en ny konstitution har den korsat en gräns varifrån det inte finns någon återvändo.³

Det är det ryska proletariatets första stora seger, större än någon annan som någonsin erövrats av proletariatet i något annat land med hjälp av en revolutionär rörelse. De som stormade Bastiljen och kämparna på Berlins barrikader kunde också göra ett heroiskt uppror, men de klarade inte av att genomföra den oförtröttliga och envisa kamp som de ryska arbetarna orubbligt har fört, trots alla tillfälliga misslyckanden. Men denna första framgång ställer dem nu inför en ny och ojämförligt mycket större uppgift: att bevara sin gamla kampvilja även efter segern. Det är en återkommande erfarenhet under den militära historien att det är svårt att få ut till och med de allra modigaste trupper i strid igen för att befästa segern genom att förfölja fienden. Och det är allt svårare ju mer storartad segern är. Behovet av en period av återhämtning och lugn efter att ha genomlidit extrem anspänning är djupt rotad i den mänskliga naturen, och borgarklassen har alltid med stor framgång

1 Denna artikel gavs första gången ut på tyska i *Die Neue Zeit*, vol 24, nr 1, s 169-172. Även utgiven på ryska i tidningen *Natjalo*, som redigerades av Trotskij och Parvus. [Den term som Mehring använde var ”revolutionen i permanens”, som också var de ord som Marx använt tidigare. Men begreppet har senare blivit mer bekant som ”permanent revolution” - öa.]

2 I den ryska texten stod Mehrings uttryck som ”oavbruten [*neprerijvnaja*] revolution”.

* *Neue Rheinische Zeitung* var en tidning som Marx och Engels gav ut i mitten av 1800-talet – öa.

3 I augusti 1905 gick tsaren med på ett förslag om reformer som hade lagts fram av en kommitté under ledning av Alexander Bulygin, som hade ersatt Svjatopolk-Mirskij som inrikesminister. Under namnet ”Bulyginkonstitutionen” föreskrev dessa förslag en vald Statsduma med rådgivande funktioner, som gav tsaren möjlighet att genomdriva lagstiftning med stöd från ett överhus, Statsrådet, bestående av högt uppsatta ämbetsmän som tsaren själv skulle utse.

utnyttjat detta faktum närhelst proletariatet har skakat ner frukten ur revolutionens träd åt dem.

En borgerlig tidning har med rätta kommenterat att tsarens manifest starkt påminner om de löften som Friedrich Wilhelm IV gav så fort revolutionen hade krossat hans auktoritära fräckhet. Det är i själva verket nästan alltid samma löften: individens okränkbarhet, samvets- och yttrandefrihet, folkrepresentation med omfattande rösträtt och avgörande deltagande i lagstiftningen. Precis som är fallet nu visste den borgerliga oppositionen även då, att när en besegrad diktator tvingas göra sådana eftergifter så går det inte att lita på hans ord, utan han måste ge verkliga garantier för att enväldet som med våld tvingats förödmjuka sig själv så dramatiskt aldrig mer kommer att kunna höja sitt huvud med tyrannisk styrka. Men det är i borgarklassens intresse att förringa revolutionens erövringar för att avvärja proletariatet, att framställa dem som illusioner som bara kan förverkligas med största försiktighet, att varna proletariatet för allt djärvt triumferande som så att säga skulle kunna skrämja bort nattens spöken. Efter varje revolutionär seger höjer således borgarklassen rösten för ”fred till varje pris”, till synes i arbetarklassens intressen men i själva verket för borgarklassens egna kallblodiga, sluga uträkningar.

Det är revolutionens allra farligaste stund, och den hittills varit ödesdiger för proletariatet. Men den ryska arbetarklassen har denna gång klarat provet på ett lysande sätt genom att beslutsamt besvara tsarens manifest med: den permanenta revolutionen⁴ fortsätter. Det är en stor ära för våra ryska bröder när borgerliga tidningar idag rapporterar från Petersburg att

Under inflytande från socialisterna har den allmänna opinionen blivit avsevärt mer avogt inställd än man tidigare förväntade sig. För tillfället har socialisternas utmärkta organisation övertaget över de borgerliga delarna.

De ryska arbetarna har inte för avsikt att lägga ner vapnen. Dagens segrare vill inte bli lurade imorgon, och det är just i detta avseende som den ryska revolutionen har gjort världshistoriska framsteg i förhållande till alla sina föregångare.

Ordspråket att underverk inte sker imorgon gäller förstås också de ryska arbetarna. Det ligger inte i deras makt att hoppa över den historiska utvecklingens stadier och genast omvandla den tsaristiska staten till ett socialistiskt samhälle. Men de kan förkorta och jämna ut vägen för sin kamp för fullständig frigörelse, under förutsättning att de inte offrar sin genom stora ansträngningar erövrade makt för borgarklassens illusoriska hägringar, utan fortsätter att hävda den för att skynda på den historiska, det vill säga revolutionära utvecklingen. På månader eller veckor kan de nu uppnå sådant som kommer att ta dem årtionden av mödosamma ansträngningar om de lämnar fältet fritt för borgarklassen efter segern. De kan inte skriva in proletariats diktatur i den nya ryska konstitutionen, men de kan skriva in allmän rösträtt, organisationsfrihet, lagligt reglerad arbetstid och obegränsad press- och yttrandefrihet, och de kan också avtvinga borgarklassen lika bestämda garantier för alla dessa krav som borgarklassen kommer att avkräva tsaren för sina egna behov. Men arbetarna kan bara göra det om de inte för ett ögonblick lägger ner sina vapen, och om de inte tillåter borgarklassen att gå framåt ett enda steg utan att de själv tar ett steg framåt.

Det är just med hjälp av den permanenta revolutionen⁵ som den ryska arbetarklassen måste besvara – och att döma av dagens nyheter redan har besvarat – borgarklassens uppmaning till ”fred till varje pris”. Det är fel att säga att detta kan ingjuta ny livskraft i det just besegrade enväldet. En av den stora franska revolutionens historiker – Tocqueville om jag inte misstar mig – sa helt riktigt att en vacklande regim aldrig är svagare än när den börjar reformera sig. Och det gäller ännu mer för det sönderfallande enväldet i Ryssland än den sönderfallande monarkin i Frankrike, ty hela dess regeringsmaskineri är genomruttet. Så fort regeringsmaskineriet ger upp de anspråk på styrka som det hittills så mödosamt har upprätthållit, är det försvarslöst mot varje kraftigare slag. I verkligheten

4 Även här stod det i den ryska versionen av Mehrings text ”den oavbrutna revolutionen”.

5 Även här löd den ryska texten ”oavbrutna revolutionen”.

är det enväldet som behöver ”fred till varje pris” om det återigen ska kunna bygga upp sig på nya grundvalar. Det är den förrådiska innebörden i detta slagord, som man nu måste hoppas för gott har förlorat sin olycksbådande roll.

De ryska arbetarna har således blivit det europeiska proletariats ledande kämpar. De har den stora lyckan – som inget annat proletariat i Västeuropa delar – att inleda revolutionen med samlade erfarenheter, med en klar, djupgående och bred teori, men de har också förstått hur de ska utnyttja denna stora lycka till sin fördel. Årtionden av kamp och de oräkneliga offrens uppoffringar har nu förvandlat teorin till kött och blod, och det de fick återgälda de nu mer än väl. De har gjort de räddhågade till åtlöje genom att bevisa att det som många ansåg vara omöjligt verkligen var möjligt. De europeiska arbetarna vet nu att de gamla revolutionernas kampmetoder är utlevade, och att de ska lägga nya och effektivare metoder till sin befrielsekamps historia. Gnistor från den ryska revolutionens brasa har fallit ner på de europeiska ländernas arbetarklasser, och i Österrike slår klara flammor redan ut.

Sist men inte minst deltar också de tyska arbetarna i den kamp som leds av deras ryska bröder. Den preussisk-tyska skattskyldiga staten är så intimt hoptrasslad med tsarismens öde att den ryska absolutismens fall kommer att få ytterst djupgående effekter på junkrarnas kungadöme öster om Elbe. De mäktiga ekonomiska omvälvningar som den ryska revolutionen leder till kan också få oroande inverkan på klicken av ockrare inom spannmålshandeln, om än bara för en kort tid och utan några katastrofala konsekvenser som tvingar dem att bli ännu snålare. Men på lång sikt kan den ryska revolutionen lika lite begränsa sig till Rysslands gränser som den franska revolutionen kunde begränsa sig inom Frankrikes gränser, och ingen vet det bättre än de härskande klasserna i Tyskland.

Vi kan vara övertygade om att de följer den ryska revolutionens utvecklingen ytterst noga och att de kommer att invänta möjligheten att ge den ett förkrossande slag när de tror att de har störst chans till framgång.

Den tyska arbetarklassen måste vara lika medveten om att deras ryska bröders sak också är deras egen.